

INFORMACIJOS

Nr. 8 (31)

1953 m. vasario 18 d.

PLB Vokietijos Krašto Valdybos "Informacijos" yra savaitinis Krašto Valdybos organas, skiriamas tik spaudai, rankraščio teisėmis.

Redakcijos, pasinaudojančios čia dedamomis žiniomis ir straipsniais, maloniai prašomos nurodyti šaltinį: PLB Vok. "Informacijos".

EUROPOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

Didž. Britanija

Informavo anglus bei amerikiečius

Vasario 16 proga Didž. Britanijos Lietuvių Sąjungos Valdyba atspausdino anglų kalba propagandinius lapelius - informaciją apie Lietuvą ir apie Vasario 16 dienos reikšmę. Tie lapeliai buvo plačiai paskleisti Didž. Britanijos visuomenėje, o taip pat anglų bei amerikiečių tarpe Vokietijoje.

Prancūzija

Prancūzų radiofono transliacija Lietuvon

Š. m. vasario 16 d. Prancūzijos radiofonas transliavo Lietuvon specialią emisiją Vasario 16 proga. Programoje buvo Lietuvos Himnas, kanklių muzika ir kalbos iš plokštelių.

Šveicarija

Priims lietuvaite

Vienas šveicaras kreipėsi į PLB Šveicarijos Krašto Valdybos pirmininką, p. J. Stankų, ir pasiūlė priimti pas save 2-3 mėnesiams lietuvaite iš Vokietijos. Pagidaujama, kad toji mergaitė būtų iš Vasario 16 gimnazijos ar bent lankanti kurios nors stovyklos vergo mokyklą.

VokietijaSveikinimai Vasario 16 proga

"Geriausiu linkėjimai Jums ir Jūsų tautiečiams tremtyje šios Jūsų tautinės šventės proga".

Charles Pearman Wilson
 UNO Augštojo Komisarų Atstovas
 Tremtinių Reikalams Vokietijoje.

Iš Lietuvos Vokiečių Sąjungos PLB Vokietijos Krašto Valdyba gavo šitokią sveikinimą:

"1953 m. vasario 7 d. Lebenstedte prie Braunschweigo įvykiame Lietuvos Vokiečių Sąjungos susirinkime, kuriame dalyvavo daugiau kaip 600 narių, buvo nutarta:

Palinkėti lietuvių Centro Komitetui Vokietijoje 35-tos Lietuvos Nepriklausomybės Vasario 16 dienos paskelbimo proga, kad mūsų bendra tėviškė galimai greičiau būtų išvaduota ir atstatyta nepriklausoma valstybė".

Alexander De la Croix
 Lietuvos Vokiečių Sąjungos Pirmininkas

PLB Vokietijos Krašto Valdyba Vasario 16 proga taip pat sveikino Estų Centro Komitetą Vokietijoje, Latvių Centro Komitetą Vokietijoje ir Latvių Tautinis Fondas Švedijoje.

Minėta Vasario 16

Diepholze. Vasario 16 gimnazija, drauge su vietos bendruomenės valdyba, surengė platų ir turiningą Vasario 16 šventės minėjimą. Priešpiet įvyko pamaldos ir iškilmingas vėliavos pakėlimas. Vėliau buvo iškilmingas aktas, kurį atidarė Vasario 16 gimnazijos direktorius, p. A.Giedraitis, ir vietos bendruomenės apylinkės valdybos pirmininkas, p. Petkūnas. Patsne tą dieną pritaikytą kalbą pasakė PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas, p. Pr.Zundė.

Vakare surengtoje meninėje dalyje mokytojas p. Antanaitis parodė paveikslų iš Lietuvos, o Vasario 16 gimnazijos mokinių choras, tautinių šokių grupė ir keli deklamatoriai užplėdė liksią programos dalį.

akto metu žodžiu sveikino Diepholzo apskrities direktorius, pažymėdamas, kad lietuvius ir vokiečius jungia bendras likimas ir kad vokiečiai todėl neabejotinai remis visas lietuvių pastangas atgauti nepriklausomybę. Taip pat žodžiu sveikino Latvių Tautinių Vienybės pirmininkas, p. Bracs. Raštu sveikino VLIKo pirmininkas, prel. M.Krupavičius, MLT pirmininkas p. E.Simonaitis, Dr.Vydūnas, eilė rėmėjų būrelių ir kt.

Hannover-Stäcken. Čia Vasario 16 buvo paminėta du kartu. Pirmą kartą, Latvių Lietuvių Vienybės rūpesčiu, vasario 12 d. buvo surengtas minėjimas latvių ir lietuvių visuomenei. Paskaitą laikė PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas, inž. Pr. Zundė. Prelegentas savo paskaitoje, pailiustruodamas ją statistiniais duomenimis, pareiškė mintį, kad ir žiauriausias okupantų teroras lietuvių tautos nepalauš ir nesunaikins. Iš latvių pusės kalbėjo Latvių Lietuvių Vienybės pirmininkas, p. J. Bracs, ir p. Namnieks. Po oficialiosios dalies buvo pasiklausyta lietuviškų ir latviškų dainų plokštelių koncerto.

Antrą kartą Stöckene Vasario 16 minėjimas įvyko vasario 16 d., vietos apylinkės valdybos rūpesčiu. Jame dalyvavo gausus būrys lietuvių ir latvių. Paskaitą laikė PLB Krašto Valdybos narys, švietimo inspektorius p. A. Venclauskas. Palyginęs esančią ir dabartinę Lietuvos okupacijas, prelegentas ragino neištirpti kitataučių masėje, ypatingai saugojant nuo nutautimo jaunimą.

Sveikino Latvių Lietuvių Vienybės vardu p. Namnieks ir latvių komiteto atstovas. Tautiniais drabužiais apsirengusi mergaitė padėklamavo šventei pritaikytą eilėrašį. Po to įvyko lietuviškų dainų plokštelių koncertas, po kurio visi dalyviai pabendraavo prie užkandžių stalo.

Hanau. Čia iškilmingas Nepriklausomybės šventės minėjimas įvyko vasario 15 d. Minėjimas prasidėjo pamaldomis, kurias atliko Tėvas A. Bernatonis. Po to minėjimą atidarė PLB Hanau apylinkės pirmininkas, p. A. Survila. Savo kalboje jis apibūdino Vasario 16 dienos reikšmę ir nupasakojo kelius, kuriais buvo eita, nepriklausomybės siekiant. Paskui buvo atliktas dail. J. Kaminsko parengtas montažas, kuriame buvo pavaizduota Lietuvos senovė, nepriklausomybės atgavimas, mūsų dabartinės kančios ir viltis į geresnę ateitį. Programoje, be paties autoriaus, dar dalyvavo Frankfurto universiteto lietuviai studentai: A. Vaitkevičius, P. Žemaitis, E. Milkauskas ir Dragūnas, taip pat amerikiečių karys Mitkus. Be to, dar dalyvavo ponė Damijonaitienė, Vyngaudas Damijonaitis ir vargo mokyklos mokinės Ela Gavėnaitė ir Dalia Damijonaitytė. Programos metu skelbiant Nepriklausomybės Akta, į salę buvo įnešta Lietuvos vėliava, kuriai asistavo, tautiniais rūbais pasipuošusi, ponė Moškauskienė ir du uniformuoti kariniai-savanoriai. Vėliavą įnešus, visi sugiedojo Tautos Himną. Minėjimas buvo baigtas "Lietuviais esame mes gimę...".

Minėjime dalyvavo daug svečių, jų tarpe Sielovados Tverkytojas Tėvas Bernatonis, amerikietė lietuvaitė, iš Wiesbadeno aviacijos įstaigos, p-lė Daniliūtė, NCWC atstovė p. Koever, eilė vokiečių jaunimo atstovų ir pilna salė Hanau, Frankfurto, Aschaffenburg ir kitų, tolimesnių ir artimesnių, vietovių lietuvių.

Minėjimo dalyviai išsiskirstė su viltimis, kad ateis vėliava, kai Nepriklausomybės šventė bus minima Nepriklausomyje Laisvoje Lietuvoje.

Nienburgas. M.S.O. (Wo) Schaeferhofe, prie Nienburgo, dirbančių lietuvių būrio vado pastangomis, buvo surengtas Vasario 16 minėjimas. Būrio vyrai savo patalpų salę gražiai sutvarkė ir papuošė. Į minėjimą atsilankė visa vietos anglų vadovybė ir gausus vokiečių visuomenės būrys. Iš PLB Vokietijos Krašto Valdybos minėjime dalyvavo p. J.Glemža.

Po šventei pritaikytų kalbų, kurias pasakė būrio vadas ir Krašto Valdybos atstovas, sveikinimo žodį tarė anglų vietinio dalinio viršininkas. Vėliau buvo padainuota lietuviškų dainų ir jaukioje nuotaikoje pasisvečiuota. Pobūvio metu anglų viršininką, kuris labai domėjosi lietuvių tautos praeitimi, p. J.Glemža supažindino su lietuvių gyvenimu Nepriklausomoje Lietuvoje ir dabartinėmis jų sunkiomis problemomis.

Anglams buvo įteikta keletas lietuviškų propagandinių knygų.

Vokiečių radio paminėjo Vasario 16

Š.m. vasario 16 d., 19 val., NWDR (Nord-Westdeutsche Rundfunk) paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 35-tą sukaktį. Pranešime buvo nurodoma, kad tą dieną lietuviai visame pasaulyje švenčia Nepriklausomybės paskelbimo šventę, net ir tie, kurie yra sovietų pavergtoje tėvynėje, nors šios šventės minėjimas tenai yra pavojingas ir okupantų persekiojamas. Bet lietuvių tauta šimtmečių bėgyje vestų kovų yra užgrūdinta, tad ir šią šventę mini, nepaisydami pavojaus.

Tremtinių dailės paroda

UNO Augštojo Komisarų Tremtinių Reikalams atstovas praneša, kad š.m. balandžio mėn. Bonnoje numatoma surengti tremtinių dailininkų kūrinių parodą. Tos parodos tikslas, Augštojo Komisarų atstovo žodžiais, yra atkreipti vokiečių ir užsieniečių dėmesį, kad tremtinių tarpe yra žmonių, kurie savo darbus gali daug prisidėti prie pokario kultūros plėtotės.

Numatoma, kad vėliau bus galimybė tą parodą perkelti į kitus Vakarų Europos kraštus ir į Šiaurės Ameriką.

IŠ PAVERGOTOS TĖVYNĖS

Ištrėmimų liudininkai

Jauna vokieaitė iš Karaliaučiaus, kurios tėvus 1945 m. rusai išvežė Sovietų Sąjungon, likusi viena kuri laiką dirbo kolchoze prie Karaliaučiaus, tačiau bėdo priversta pabėgo Lietuvon. Čia ji išbuvo iki 1951 m., kol buvo gražinta Vokietijon.

Ji pasakoja, kaip 1948 m. buvusi ištrėmta vieno stambaus ūkininko šeima, kurioje ji dvejus metus dirbo. Ūkininkai turėjo du vaikus - 9 metų sūnų ir 3 mėnesių dukrelę. Numanydami, kad

Jie vis tiek bus ištremti, jau iš anksto tam ruošėsi. Bijodami, kad mažoji dukrelė žiemos metu nepakels ilgos ir baisios tremiamųjų kelionės į Sibirą, jie paslėpė ją pas gimines. Vieną dieną staiga atsirado jų ūkyje būrys rusų enkavedistų, jų tarpe buvę ir mongolų. Jos šeimininkams buvę duota 3 valandos laiko pasiruošti kelionei, gi tuo tarpu ginkluoti enkavedistai apsupę namą saugojo. Ji padėjusi šeimininkams susipokuoti daiktus ir rusai ją taip pat tarė. Jie buvę labai nemandagūs, nuolat keikėsi ir kartojo žodį "buožė", bet ūkininkų šeima laikėsi ramiai - neverkė ir nerodė savo susijaudinimo. Jie buvo išvežti, kartu ir jų sūnelis. Visi jų geresnieji daiktai po to buvo konfiskuoti, gyvuliai priskirti sovchozui, kur jai tekę padėti juos nuvaryti.

Kita, taip pat iš Lietuvos sugrįžusi vokiečių, pasakoja, kad didžiausi trėmimai buvę 1948 m. ir 1949 m. Pirmiausia vežę vokiečių kariuomenėje tarnavusiuosius, taip pat ir jų šeimos narius, vėliau tuos, kurie buvo sugrįžę iš Vokietijos ir tuos, kurie turėjo daugiau kaip 20 ha žemės. Šie trėmimai vyko Velykų metu.

Tame kaime, kur ji gyvenusi, išvežtųjų ūkiai likę tušti, nes lietuviai juose vengė apsigyventi, o rusai bijojo. Visus namų apyvokos daiktus ir gyvulius su sunkvežimiais atvykę rusai išsivežė. Likučius pasiėmė vokiečių pabėgėliai ir kaimynai. Kai kurie rūpestingesnieji kaimynai uždarinėjo langines ir duris, norėdami apsaugoti namus nuo tolesnio jų ardymo.

Kai kada rusai su stribelis, jieškodami naktį partizanų, išbraudavo į tokius paliktus namus ir prisigėrę, imdavo viską griauti ir naikinti. Vokiečių pabėgėliai irgi vengdavo šitų tuščių namų, nes juose milicija lengvai galėjo juos užklupti. Tačiau vienuose tokiuose namuose vokiečiai buvo apsigyvenę, nors viduje viskas buvo sujaukta ("durchgewühlt"). Jie daug dirbo, kol viską sutvarkė, o po kelių mėnesių juos "užklupo" milicija ir iškėlė per 24 valandas išsikraustyti.

1948 m., apie Naujuosius Metus, ji mačiusi, kaip Subačiaus stotyje tremtiniai buvo kraunami į traukinį. Kai kurie jų buvo atsivėrę karvę ir norėjo pasiimti kartu, bet milicija atėmė. Visi buvo surinkti prie valsčiaus namų ir iš čia juos su sargybinių apsauga nuvarė į traukinį, prie kurio pašaliniamis prieiti buvo uždrausta. Ji tik iš tolo žiūrėjusi. Taip pat iš tolo žiūrėjo susirinkusieji tremiamųjų giminės ir artimieji. Vienam iš jų pavykę per sargybinių paduoti pakeituką, kuri tas pats sargybinis atidaręs. Joms buvę rūkalų ir jis kiekvieną popirosą perlaužęs pusiau, žiūrėdamas, ar nėra kas viduje. Atsisveikinti su artimaisiais nebuvo leista, visi tik iš tolo žiūrėjo ir verkė. Paskui vagonus uždarė ir užplombavo, o minią išvaikė.

Viename miestelyje vaistinėje dirbusi gailestingoji sesuo, kuri buvo suimta, nes davusi partizanams vaistų. Vilniuje ji buvo teisiamą. Į teismą buvo nuvykusi jos motina ir vėliau pasakojo, kad jos teisiamoji dukterė teisma pasakiusi, jog ji jau daug rusams esanti pakenkusi, bet apgailestaujanti, kad dar per mažai. Ji buvo nuteista 25 metams.

1950-51 m. ji buvo nuvykusi į Latviją. Buvusi du kartus Rygoje, bet ją tuoj pačiupusi milicija ir liepusi iš miesto išsinešdinti. Latvijoje milicija labai pavojinga, uoli, labai sekta ir tuoj suima. Joje esą daug žydų. Antrą kartą nuvykus, ją taip pat tuoj pačiupo. Ją suėmęs milicininkas buvęs labai žiaurus ir tuoj uždaręs ją į kalėjimą, kur išsėdėjusi dvi naktis. Jai buvę pagrasinta, kad bus nubauta dvejiems metams. Tačiau antrą dieną atėjęs rusų majoras ją paleidęs ir iškėęs Rygoje daugiau nesirodyti. Po to ji grįžusi atgal į Lietuvą.

Būdama Latvijoje, žinojusi vieną latvę, kuri buvusi gražinta iš Vokietijos rusų zonos. Ji buvusi ištekėjusi už vokiečio, bet buvo nuo vyro atskirta. Rygoje jai gimęs vaikas. Buvusi atsivežusi iš Vokietijos baldų ir rūbų, bet Rygoje negavusi nei buto, nei darbo, nei dokumentų. Gyvenusi pas tetą nelegaliai.

Kita latvė, giminių kviečiama, sugrįžusi iš Anglijos. Ji taip pat turėjusi atsivežusi daug daiktų, bet, negaudama darbo, pradėjo tuos daiktus turguje pardavinėti. Ji vis bijojusi, kad bus išvežta į Sibirą ir pykusi ant giminių, kad ją iškvietę.

LIETUVIAI TREMTINIAI P. DEDA TOKIO P. T. LIKIMO VOKIEČIAMS

1952 m. gale ypatingai padidėjo vokiečių pabėgėlių iš sovietų zonos skaičius, kuris ne tik nemažėja, bet smarkiai kyla. Vakarų Vokietijoje susidarė sunki problema, nes tiems pabėgėliams priglusti trūksta lėšų, patalpų ir kt. Todėl Vakarų Vokietijos vyriausybė kreipėsi į krašto gyventojus ir visą laisvąjį pasaulį, prašydama tuo reikalu pagalbos.

Nors lietuviai tremtiniai patys yra reikalingi paramos, tačiau pagal išgales į šį atsišaukimą atsiliepė. Pirmoji PLB Hannoverio apylinkės valdyba praėjusiųjų metų gale iš savo neturtingos kasos paskyrė 20 DM. Per vokiečių pabėgėlių istaiga Hannoveryje apylinkės valdyba prašė tą auką paskirti labiausiai reikalingam vokiečių pabėgėliui iš rusų zonos. Į tai vokiečių pabėgėlių istaiga atsuntė nuoširdų padėkos laišką.

Š. m. vasario 17 d. Hannoverio apylinkės valdyba nutarė tam pačiam reikalui pradėti rūbų ir avalynės vėjų.

X
X X
X X X X X
X X
X